

структурними подразделениями в зв'язі з урахуванням загальнобанківських витрат, а також в разі внутрішнього трансфертного ціноутворення на банківські ресурси, матеріальні цінності і т. д., що дозволяє адекватно проводити оцінку діяльності структурних підрозділів, називається аллокацією.

Косвенні загальнобанківські доходи-витрати спочатку відносяться на центри витрат (ЦЗ), а потім аллокуються на відповідні структурні підрозділи (ЦФО). Основний принцип аллокацій — всі витрати, понесені ЦЗ або ЦФО повинні бути розподілені на відповідні структурні підрозділи, в відношенні яких були понесені дані витрати.

Фінансовий результат структурного підрозділу визначається як різниця між загальним доходом і загальним витратом. Розрахунок фінансового результату проводиться фінансовим відділом після виконання всіх коректировок доходів і витрат структурних підрозділів в наступній.

О. А. Слободяник

Київський національний торговельно-економічний університет

ЕКОНОМІЧНА ДОДАНА ВАРТІСТЬ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ БАНКОМ

Впровадження концепції управління, спрямованої на вартість (Value Based Management), яка нині отримала значне поширення на ринках розвинених країн, супроводжується суттєвим реформуванням процесів планування, обліку і аналізу результатів діяльності банку, а також використанням нових для вітчизняної практики управлінських інструментів і технологій. В якості таких інструментів пропонується використовувати ключові індикатори, які не тільки засвідчують зростання (зменшення) банком доданої вартості для своїх власників, але й надаватимуть кількісну оцінку цим процесам. Світова фінансова наука та практика за останні десятиріччя накопичила достатньо великий арсенал такого роду індикаторів. Проте, на наш погляд, найбільш цікавими для впровадження є показники доданої економічної вартості (economic value added — EVA) та доданої акціонерної вартості (shareholder's value added — SVA), які, до того ж, нині є найбільш поширеними у західних корпораціях і банках.

Значний вклад у розробку цих індикаторів внесли такі відомі вчені, як Альфред Маршалл, Пітер Друкер, Джоуел М. Стерн, Джон Шилі, Альфред Раппапорт та ін. На основі досліджень цих вчених пізніше були розроблені концепції економічної та акціонерної доданої вартості.

У контексті економічної доданої вартості, банк створює додану вартість для своїх акціонерів лише у тому випадку, якщо його операційні прибутки перевищують сукупні витрати на залучення акціонерного капіталу. Таким чином, за допомогою показника EVA можна провести аналіз ефективності роботи банку та визначити величину додатково отриманої або втраченої акціонерами вартості. Проте, оцінка можливостей впровадження показника EVA у діяльність вітчизняних банків дозволила виявити певні проблеми, зокрема фактичну відсутність налагодженого обліку, побудованого відповідно до міжнародних стандартів, а також складність розрахунку альтернативної вартості акціонерного капіталу в Україні внаслідок відсутності необхідної статистичної бази та слабкого розвитку фінансового ринку взагалі. Однак, зазначені проблеми не є суттєвими перешкодами для застосування концепції економічної доданої вартості в банках і можуть бути вирішені завдяки використанню відповідних технологій та підвищенню кваліфікації працівників.

Дещо подібною за економічною природою до концепції економічної доданої вартості є концепція акціонерної доданої вартості. Обидві концепції мають єдине призначення — визначити величину остаточного, «економічного», доходу для власників банку. Проте, методичні підходи до розрахунку індикаторів EVA та SVA є різними.

Якщо в якості складових EVA використовуються поточні фінансові результати, SVA передбачає орієнтацію на майбутні грошові потоки. Так, згідно концепції додаткової акціонерної вартості, величину SVA можна визначити на основі дисконтування майбутніх операційних грошових потоків, які бізнес має забезпечити протягом певного періоду часу, із врахуванням поточної вартості додаткових інвестицій, що вимагатиме його розвиток. Таким чином, за допомогою концепції SVA можна уникнути залежності від поточних бухгалтерських результатів. У той же час, величина SVA є менш об'єктивною і зрозумілою, оскільки впливає із складних розрахунків та довгострокових прогнозів, які досить часто мають невизначений характер.

Кожен із зазначених показників має власні недоліки та переваги, а тому й специфічні сфери застосування. Банки самі мають

вибирати, набір яких характеристик є визначальним для створення власної системи моніторингу, аналізу і стимулювання процесів створення доданої вартості.

Проте, на нашу думку, найефективнішим шляхом запровадження системи управління вартістю акціонерного капіталу банку є створення комплексної системи, що передбачатиме використання як показника EVA, так і показника SVA, що дозволить банкам ефективно планувати свій розвиток, об'єктивно оцінювати роботу всього банку і окремих його підрозділів та співробітників і, нарешті, легко контролювати процеси приросту вартості акціонерного капіталу.

Література

- 1) *Alfred Marshall*. Principles of Economics. Prometheus Books, 1997, 450 p.
- 2) *Peter Drucker*. The Theory of the Business. // Harvard Business Review, September-October, 1994, pp. 95—104.
- 3) *Joel M. Stern, John S. Shiely* The EVA Challenge: Implementing Value Added Change in an Organization. John Wiley & Sons, 2001, 240 p.
- 4) *Alfred Rappaport*. Creating Shareholder Value: A Guide for Managers and Investors. Revised edition. Free Press, 1997, 224 p.
- 5) *Дж. Синки*, мл. Управление финансами в коммерческих банках. Пер. с англ. / Под ред. Р. Я. Левиты, Б. С. Пинскера. М.: 1994, Catallaxy. — 820 С. — С. 360.

В. Л. Смагін

Київський національний економічний університет

ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ ІНФРАСТРУКТУРИ ФІНАНСОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ

В сучасних умовах побудови нового ринкового механізму однією із причин, яка стримує розвиток фінансування реального сектора економіки України, є нерозвиненість фінансового ринку та запровадження ефективних схем його діяльності. Як переконує світовий і вітчизняний досвід, позитивна тенденція призупинення спаду та початку економічного зростання залежить саме від функціонування фінансового ринку в цілому, розвитку його сегментів, стану кон'юнктури і, в першу чергу, його інфраструктури.

Досліджуючи інфраструктуру фінансового ринку, необхідно підкреслити, що нова інституціональна економічна теорія цій